De Panorama Rebellenclub

WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

DERDE JAARGANG
No 44 — 31 OCTOBER 1952

Alleen voor abonné's van PANORAMA 5 ct.

OM UIT BED TE KOMEN
HAD JANTJE GEEN ZIN;
DAAROM HELPT HEM NU
HET HELE GEZIN!

GRIMMELTJE
won de timmerdoos

Je hebt misschien wel al eens van Grimmeltje gehoord?

Ja?

Nu, dan weet je óók, dat hij niet alleen heel aardig, maar van de honderdduizenden kabouters, die op deze wereld wonen, misschien wel de slimste is. O, Grimmeltje is zo'n knapperd!

En knutselen, dat hij kan.... nee, je hebt het nooit zo gezien! Maar hij heeft dan ook een prachtige timmerdoos. Hij heeft die doos deze zomer van koning Romulus gekregen. Niet op zijn verjaardag, nee, dat niet, maar als een beloning, omdat hij zo buitengewoon slim en verstandig is.

Koning Romulus is een kabouterkoning en óók verbazend knap. Ieder jaar houdt hij een slimheidswedstrijd, waaraan alle kabouters mogen meedoen. En koning Romulus is dan ook bij de deelnemers en hij heeft nog altijd de eerste prijs behaald. Altijd, ja.... behalve deze zomer. Want.... toen deed Grimmeltje mee.

„Je moet óók eens een kansje wagen!" hadden zijn vriendjes gezegd. „Koning Romulus beweert nu wel, dat hij zo geweldig knap is, maar.... is dat wáár? Jij bent misschien veel slimmer dan hij! Dat hij nog ieder jaar zélf de eerste prijs gewonnen heeft, komt alléén, omdat *jij* nooit hebt meegedaan! Ik zou het maar eens proberen, hoor!"

Grimmeltje had een ogenblikje staan denken.

„Ik zou wel willen...." bekende hij zacht. „Maar het bos van koning Romulus is zó ver! Ik zou wel tien uur aan één stuk moeten lopen. Verbeeld je nu eens, dat ik niets win! Dan heb ik al die moeite voor niets gedaan!"

„O, Grimmeltje! Nu zeg je maar wat!" lachten de kabouters. „Je weet toch wel, dat er, behalve de hoofdprijs, nog wel twintig andere prijzen zijn?" De eerste prijs is dit jaar een timmerdoos, maar er zijn ook prachtige leren broekjes en buisjes en schopjes en lantarentjes. Zó iets is toch óók de moeite waard!"

Grimmeltje aarzelde nog, maar nu duurde het toch niet lang.

„Ik doe het, hoor!" besloot hij. En daar de wedstrijd over een week zou beginnen, begaf hij zich twee dagen later al op weg.

Het zal nu zo langzamerhand mijn beurt wel worden, dacht Grimmeltje.

Koning Romulus zat in zijn prachtig versierde leunstoel onder het dichte lommer van een zware, eeuwenoude eik en de honderden kabouters om hem heen stonden doodstil en met grote aandacht te luisteren.

de knappe koning een poosje had moeten nadenken en zij hadden dan ook een van de kleinere prijzen gekregen, maar de prachtige hoofdprijs, de grote doos met gereedschap van blank gewreven eikenhout, was nog niet toegekend.

„Tjonge, tjonge...." Grimmeltje zuchtte van verlangen. „Als ik dat fijne doosje eens won, dan timmerde ik hele dagen! Ik zou...."

En toen luisterde Grimmeltje, want kabouter honderdnegenennegentig begon.

„Het zoemt en het kan vliegen," zei de kleine baas. „Het zuigt dikwijls iets uit een bloempje en als het boos is, steekt het."

„Ha-ha-ha....!" Koning Romulus moest zijn gouden kroontje vasthouden, want hij schaterde het uit.

„Nee maar.... ha-ha-ha.... dát is een moeilijk raadsel, Pieps! Hóe heb je het zo bedacht! Ha-ha-ha....! Een bijtje, hè? Het spijt me, mannetje! Ik kan je geen prijs geven, dat begrijp je wel. Wie volgt?"

De oudste kabouter, die naast

Tweehonderd kabouters hadden zich laten inschrijven en nu was nummer honderdnegenennegentig aan de beurt. Alle deelnemers mochten de koning een raadsel opgeven, maar nog geen enkele kabouter had er een kunnen bedenken, dat te moeilijk voor hem was.

Twaalf van de kabouters hadden wel een raadsel bedacht, waarover

de stoel van koning Romulus stond, wenkte Grimmeltje, dat hij komen moest. Hij deed het natuurlijk dadelijk en maakte een diepe buiging.

„Dag, Grimmeltje!" zei de koning vriendelijk. „Ik heb jou maar voor het laatst bewaard, want ik heb vernomen, dat je zo'n slimmerd bent. Ik luister, Grimmeltje! Ga je gang!"

Toen koning Romulus dit gezegd had, keek hij vrolijk in het rond en het was of hij dacht: Al gaf je mij tienduizend raadsels op, dan weet ik ze tóch allemaal!

Grimmeltje maakte weer een buiging en hij begon.

„Héél lang geleden leefde er in dit bos een kaboutertje, dat Pom heette. Pom was een eigenaardig kereltje, want hij wilde maar niet geloven, dat er tovenaars zijn. Maar op een morgen.... daar stond Pipoparos voor zijn deur. Pipoparos was de knapste tovenaar in die tijd.

„Pom," zei Pipoparos, „ik vind het bespottelijk, dat je maar niet wilt geloven, dat er tovenaars bestaan. Maar ik zal je van dat zotte denkbeeld genezen, hoor! Ik heb drie dingetjes meegebracht. Even kijken, Pommetje!"

De tovenaar haalde uit een van de zakken van zijn wijde mantel drie doosjes te voorschijn.

„Maak ze maar vlug open!" zei hij.

De kleine baas durfde natuurlijk niet weigeren. Het eerste doosje bevatte een gouden fluitje; het tweede een gouden vorkje en het derde een prachtige gouden ring.

„Je wilt zeker wel een van die dingetjes hebben?" vroeg de tovenaar.

„Alstublieft, meneer!" juichte Pom.

„Kies er dan maar een uit!" zei de tovenaar. „Maar.... niet zeggen, wát je gekozen hebt, hoor! We zullen even een grapje hebben, want je moet heus kunnen geloven, dat ik werkelijk toveren kan! Opgelet, beste vriend! Daar gaat ie dan! Hocus.... pocus.... bimbambarium! Aardig hè?"

Bij dat zonderlinge woord waren de doosjes dichtgeklapt, maar verder was er niets aan te zien.

„Opgepast!" zei Pipoparos. „Hocus.... pocus.... sprikspraksprokkel!"

„Hèèèè....!" riep Pommetje verschrikt. Nog geen meter van de deur van zijn holletje was eensklaps een appelboompje uit de grond opgeschoten, met drie prachtige, blozende vruchten er aan.

„Als je de middelste appel in tweeën snijdt, zul je wat zien!" sprak de tovenaar. „Kom, Pommetje, probeer het maar!"

„En dit is nu mijn raadsel, o koning!" zei Grimmeltje. „Wat zag Pom, toen hij de appel doorgesneden had?"

Koning Romulus keek heel ernstig. Dit raadsel was zo gemakkelijk niet. Hij boog peinzend het hoofd en zijn vingers woelden in zijn lange, grijze baard. Zó'n wonderlijk raadsel had hij nog nooit gehoord.

Eén ding was natuurlijk zo moeilijk niet. De middelste appel bevatte het voorwerp, dat Pom gekozen had. Maar.... wat kon dat zijn?

Koning Romulus zuchtte. Hij zuchtte vreselijk en de kabouters bij de boom schudden verdrietig het hoofd. Als de koning de oplossing eens niet vond!

Dat zou verschrikkelijk zijn!

Koning Romulus dacht maar. Hij dacht en hij zuchtte. Maar eindelijk.... ha.... daar had hij het!

Alle kabouters zijn dol op een fluitje en in die héél oude tijd waren zij dat natuurlijk óók!

„Ik weet al, wat er in de appel zat!" lachte koning Romulus vrolijk. „In de appel vond Pom het fluitje. Hij had natuurlijk het fluitje gekozen, dat spreekt!"

„Misgeraden, o koning!" sprak Grimmeltje kalm. „Pipoparos had Pom maar een beetje gefopt. Er zat een klokhuis met pitjes in de appel."

„O....o....o....!" zuchtte koning Romulus.

Nog altijd had hij juist geraden en nú.... nú was het hem niet gelukt. Een paar dikke tranen rolden langs zijn rimpelige wangen en in zijn grijze baard.

En opeens.... toen lachte koning Romulus weer.

„Je bent toch een slimmerd!" sprak hij zacht. „Ik heb nooit kunnen denken, dat er eens één raadsel te moeilijk voor mij zou blijken! Maar eerlijk is eerlijk. De hoofdprijs is voor joú!"

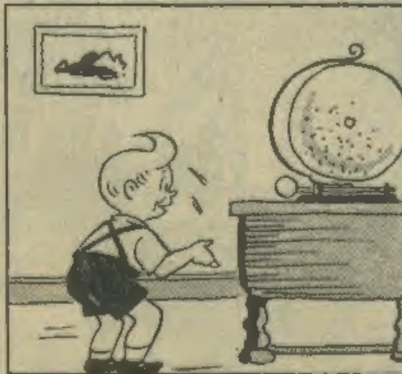
„O.... o.... o....!"

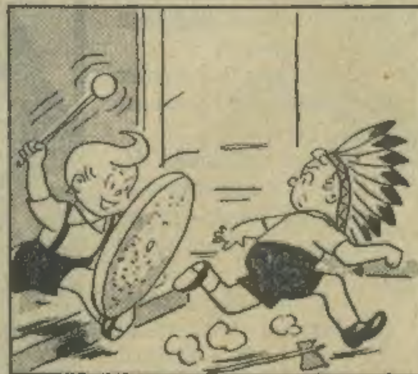
Grimmeltje kon bijna niet spreken, zó blij was hij.

En zo kreeg de kleine baas de doos met allerlei gereedschap — de doos van blank en glanzend gewreven eikenhout.

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

Puckie als heer

DOOR
J. HEILOO
*

„Woef, woef!" blaft kleine Puckie,
Een jonge fox-terrier,
Hij ziet een groepje mensen;
Wat heeft hij een plezier.

Die mensen dragen pakjes,
En broeken en een hoed,
't Verwondert Puckie wel eens,
Waarom dat nu toch moet.

Hij is heel erg nieuwsgierig,
Hoe 't hem bevallen zou,
Te lopen in een pakje;
Zou 't soms zijn tegen kou?

Hij draagt nu slechts een halsband,
Maar hij verlangt veel meer:
Een hoed en zelfs een jasje,
De kleding van een heer.

En op een dag gebeurt het;
Voordat hij het beseft,
Krijgt iemand hem te pakken,
Zodat hij woedend keft.

Wat zal hem overkomen?
Waar komt hij nu terecht?
Is dat een poppenwagen?
Hij ligt daar lang niet slecht.

Dan wordt hij opgenomen,
Een meisje kleedt hem aan,
De kleertjes van haar poppen,
Die zullen hem wel staan.

Hij draagt nu heus een jasje
En ook een strooien hoed,
Oef, oef, hij wordt steeds warmer
In al dat poppengoed.

Kijk nu de mensen lachen,
Puck vindt het een schandaal,
En in zijn nieuwe pakje
Gaat hij plots aan de haal.

De kleertjes, die verliest hij,
De hoed vliegt van zijn kop,
Maar 't kan hem echt niet schelen,
Hij heeft er niets mee op.

Nooit zal hij meer verlangen
Naar kleren of een hoed,
Het past niet bij een hondje,
Dat weet hij nu voorgoed.

Leerrijke Lessen

DE HERDER EN DE SCHAPEN

Er was eens een man, die grote kudden schapen bezat. Hij was dus rijk, maar.... toch niet tevreden. Toen hij op zekere dag in een zeehaven was, zag hij daar vele schepen ontladen en alles wat uit die schepen kwam, deed hem watertanden van begeerte. Hij ging naar huis, verkocht al zijn vee, kocht er een groot vrachtschip voor in de plaats en ging handeldrijven. De herder voelde zich de koning te rijk. Totdat de zee op zekere dag zijn schip opslokte.

Toen was hij armer dan hij ooit geweest was.

Hij moest zich nu als herdersknecht verhuren en hard werken om aan zijn kostje te komen.

Dat duurde jaren. Totdat hij weer geld genoeg had gespaard om wat schapen te kopen en hij weer, zoals vroeger, er op uit kon trekken met zijn eigen kudde. En weer kwam hij bij de zee en weer hoorde hij het lokkende lied van de golven. Weer zag hij schepen her- en derwaarts varen, weer zag hij waren lossen en laden, maar hij schudde zijn oude hoofd.

Hij dacht aan alles, wat hij eens had bezeten en wat nu op de bodem van de zee rustte.

„Haha," lachte hij, „je wilt weer geld, mevrouw de zee. Maar mij pak je niet meer beet. Mijn schijven krijg je niet meer."

En hij trok verder duinwaarts met zijn kudde.

Is het niet waar, dat een enkele vogel in de hand altijd meer waard is dan tien in de lucht? Tegenover een jongen en een meisje, die door het luisteren naar vleierij en valse eerzucht iets zijn geworden, staan er tienduizenden, die bedrogen zijn uitgekomen. Dat is de moeite van het overdenken waard.

ONZE WONDERE WERELD

CARACTACUS

EEN VEROVERAAR KAN WEL LANDEN BEZETTEN EN ONDERDRUKKEN, MAAR ALTIJD ZAL HIJ ER MANNEN OF VROUWEN VINDEN, DIE DE VLAM VAN DE WEERSTAND LAAIENDE WETEN TE HOUDEN.

Op de Veluwe

Een zeer bijzonder soort vogels op de Veluwe en in enkele andere heidegebieden van ons land, bijvoorbeeld Oost-Overijsel, zijn de korhoenders.

Deze vogels — ze lijken op onze tamme hoenders en zijn daar ook familie van — leven op uitgestrekte heidevelden. En waar deze veel minder en kleiner worden door de ontginningen, worden ook de korhoenders steeds zeldzamer in ons land. Gelukkig is het daarom, dat op de Hoge Veluwe nog grote heidevelden worden gespaard, zodat de vogels hier ongehinderd blijven leven.

Als ge deze korhoenders in hun gedragingen wilt leren kennen, moet ge vroeg opstaan en zorgen, dat ge met zonsopkomst in het gebied, waar ze zich ophouden, aanwezig bent, voorzien van een goede verrekijker.

Hebt ge dan geluk, dan kunt ge het zogenaamde bolderen zien. Dat gebeurt heel vroeg in de morgen.

Hierbij verzamelen zich de hanen op een bepaalde plaats, waar ze iedere morgen weer terugkomen.

Ze houden dan schijnbare of werkelijke gevechten met elkaar, springen tegen elkaar op en wel zo, dat somtijds de veren in het rond stuiven. Een aantal vrouwtjes staat er dan wat naar te kijken, maar doet aan het vechten overigens niet mee.

Deze gevechten worden gehouden alleen in het voorjaar, in de maanden April en Mei en de mensen hebben de verklaring van dit voorjaarsspel gezocht in het volgende:

Net als bij de kippen heeft de korhaan een aantal vrouwtjes bij zich.

In het voorjaar gaat het er nu om, wie baas zal zijn over de kippen, in dit geval over de korhoenders.

Bovendien heeft elke korhaan een gebied, dus een stuk van de hei, waarin hij baas wil zijn. Daarin maken de vrouwtjes het nest, daar wordt voedsel gezocht, daar worden de jongen grootgebracht en daar spelen de korhoenders in de zon.

Dit is feitelijk met heel veel vogels en ook met wilde dieren zo het geval. Maar lang niet allemaal maken ze er zo'n drukte om.

Ook bij de kieviten zien we ieder jaar een prachtig voorjaarsspel, ook al verloopt het daar wel iets anders dan bij de korhoenders.

Het belangrijkste zal wel zijn, dat de korhanen zich stuk voor stuk de sterkste willen tonen en een bepaald gebied van de heide of het veen voor zich en de hoenders willen veroveren. In zo'n gebied wordt dan geen tweede korhaan geduld.

Zo'n vechtende of vliegende haan is een prachtig gezicht. Zijn vlucht is ongeveer 90 cm groot en zijn totale lichaamslengte ongeveer 60 cm, een flinke vogel dus.

De hennen zijn meer roestgeel gekleurd met allerlei mengelingen van bruin en crême, de hanen zijn echter veel mooier. Zij dragen een metaalachtige glans en hebben veel wit aan de staartveren.

Wij moeten in Nederland zuinig zijn op deze erg mooie vogels.

Een bepaald gebied, waar ze nog voorkomen, moet hiertoe zoveel mogelijk ongeschonden worden bewaard. Hakt men hier bomen weg of gaat men bijvoorbeeld de veenondergrond tot turf vergraven, zoals dat in Noordoost-Overijsel het geval is, dan verdwijnen de korhoenders.

Het komt zelfs voor, dat de vogel vertrekt, als er veel wulpen, kieviten en dergelijke vogels zich in zijn gebied gaan vestigen. De korhaan wil nu eenmaal een wild, ongeschonden gebied tot woonplaats, waar niemand of niets hem stoort.

Een hoogst enkele maal zal het maar gelukken een nest te vinden. Het ligt altijd bijzonder goed verborgen in de hei, tussen wat buntgras of lage kruipwilgen, maar wel altijd weer op of bij een open vlakte, waar de vogel goed uitzicht heeft. Het is nest is heel eenvoudig en feitelijk maar een eenvoudige uitholling van de grond. Hierin komen 10-12 eieren, soms nog wel meer. Het zijn mooie, roodbruin en geel gespikkelde eieren, 50 bij 35 mm groot. De eieren en zelfs de broedende vogels vallen maar heel weinig op in de bruine heide en heel gemakkelijk lopen we er langs heen. Dat is maar goed ook, want de enkele nog aanwezige nesten moeten bewaard blijven, omdat de mooie korhoenders een Nederlands bezit moeten blijven.

J. B. M. v. d. B.

ZO TERLOOPS...:

Het is niet altijd gemakkelijk voor een fotograaf, die een dierenopname wil maken, om ongemerkt tot dicht bij zijn doel te komen. De Amerikaanse natuurfotograaf Arthur N. Pack had er iets op gevonden. Hij verkleedde zich gewoon als cactus, wanneer hij in de woestijnen van Arizona schuwe dieren wilde fotograferen. Met die camouflage had hij meestal veel succes.

Herten vechten zoals men weet met hun geweien, maar niet in de tijd dat die geweien aan het aangroeien zijn. Dan gaan ze op hun achterpoten staan en boksen met hun voorpoten.

WAT ZEGT MIJN NAAM?

Onze ACHTERNAMEN

De Friese vadersnamen op ma hebben een uitgebreider betekenis dan enkel zoon of nakomeling; dit ma betekent ook neef, dus zoon van broer of zus, voorts jongere broer, en verder nog horige of knecht. Wanneer de eigenaar van een grote hoeve dus Lyckle heette (Lyckle is de Friese roepnaam voor Nicolaas), dan noemden allen, die op de hoeve van Lyckle woonden, dus zijn zoons met hun echtgenoten en kinderen, zijn knechts en hun gezinnen, voor zover zij op het heem, de zate van Lyckle onderdak genoten, zich Lycklama. Naar de naam van de stamvader, de eigenaar, de broodheer, waren zij allen Lyckleman-nen, heetten zij Lycklama, mannen, ondergeschikten van Lyckle.

De uitgang ma betekent inderdaad mannen en de voorafgaande naam dient dus in de Friese tweede naamval op a te staan: Lyckle-Lycklama, Gerke-Gercama, Dyke-Dykama, Gale-Galama. Veelal echter is die tweede-naamvals-a verflauwd tot *e* en zo vindt men thans ook namen als: Bennema, Beintema, Bronnema, Dekema, Ekema, Feikema, Hobbema, Mellema, Sipkema, Sirtema, Uilkema enzovoort.

Naast deze Friese namen op ma vindt men er ook een aantal op na. Tussen de ma- en de na-namen is feitelijk geen verschil. Men neemt algemeen aan, dat we hier slechts met een andere tongval te maken hebben; de Friezen ten westen van de Lauwers hebben de uitgang op ma, die ten oosten van de Eems de uitgang op na, terwijl overigens de namen volkomen gelijkluidend zijn. In het Nederlandse Friesland hebben we zo de namen Abbema, Ottema, Sytsema, in Oost-Friesland (Duits): Abbena, Ottena, Sytsena.

Vele namen op na hebben in de loop der eeuwen de a verloren en kregen dus een uitgang, die gelijk is aan de Nederlandse vadersnamen op en. Zo treft men familienamen aan als: Epen, Epema en Epena; Jellen en Jellena; Sytsen, Sytsema en Sytsena; Uken en Ukena.

De namen op sma, sema, sna en sena vormen eigenlijk naast die op ma en na geen afzonderlijke groep; ze hebben alleen achter de mansvoornaam en vóór de uitgang de tweede-naamvals-s, al of niet voorafgegaan door een ingevoegde e: Boersma en Boersema, Geertsma en Geertsema, Hoeksma en Hoeksema. De invoeging van de e is vooral Gronings en Oost-Fries, de enkele s duidt meer op een naam in ons huidige Friesland.

UIT HET LEVEN ONZER VOOROUDERS

De gebroeders de Witt

Jan en Cornelis de Witt waren de zonen van Jacob de Witt, burgemeester van Dordrecht. Jan werd in 1625 geboren, studeerde hard en zijn beleid en schranderheid redden ons vaderland menigmaal van het meest dringende gevaar. Zo wist hij lange tijd de verraderlijke plannen van Lodewijk XIV te verijdelen. Toen naderde het jaar 1672 met al zijn vreselijke rampen. Men wierp de schuld van de benarde toestand op het bestuur van De Witt. Volksmenners ruiden de massa op.

Jan de Witt legde zijn ambt als raadpensionaris neer, terwijl zijn broer Cornelis, ruwaard van Dordrecht, door Willem Tichelaar, een barbier, werd beschuldigd van een moordaanslag op de prins en in de gevangenis werd geworpen. Hij werd veroordeeld om verbannen te worden.

Toen Jan zijn broer ging bezoeken in de gevangenis, werd deze door het gepeupel bestormd; de deuren werden opengebroken en beide broers werden naar buiten gesleurd om op het „Groene Zoodje", de gewone strafplaats van misdadigers, vermoord te worden. Het kwam niet eens zover. Cornelis viel het eerst onder de kolfslagen en sabelhouwen, terwijl zijn broer Jan enkele ogenblikken later hetzelfde lot deelde. De lijken werden met kogels doorzeefd en aan de galg opgehangen, waaronder de afschuwelijkste tonelen zich afspeelden. Bijna twintig jaar lang waren beide mensen als halve goden vereerd geweest, maar op 20 Augustus 1672 vielen zij beiden als slachtoffers van een opgezweepte blinde volkswoede.

In de herinnering van een dankbaar nageslacht zullen hun namen echter altijd blijven voortleven.

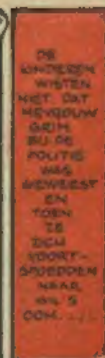

BAS EN BES

Bas en Bes zijn op Duisterhoeve door mevrouw Grim weggestuurd. Haar stielzoontje Wil geeft hun brood en kaas en gaat met hen mee, omdat hij door zijn stielmoeder slecht behandeld wordt.

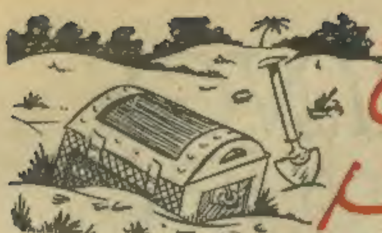

"SCHATEILAND"

NAAR DE AVONTURENROMAN
VAN R. L. STEVENSON

42. De muiters waren er zeker van, dat het geraamte een wegwijzer was naar de schat en ze stapten stevig door. Wel waren ze nu zenuwachtig. Het maakte een geweldige indruk op hen, dat ze hier het overschot zagen van een man, die door de verschrikkelijke zeeschuimer Flint vermoord was, een van zijn zes gezellen, die hij allen om het leven had gebracht, toen hij zijn buit begraven had. Fluisterend spraken zij over de piraat. Alleen Lange Jan was opgewekt en zei: „'t Is maar goed, dat Flint dood is!"

43. Opeens zong er van achter de bomen een lugubere stem: „Vijftien man op de kist van een dode.... joho, joho .... hoera voor de rum!" Het lijflied van Flint! De muiters waren dodelijk geschrokken. Dat moest Flint's geest zijn! Toen ging de schrille stem verder: „M'n beste Gram, geef me de rum aan, gauw wat!" Flint's laatste woorden! Zelfs Lange Jan hoorde zijn tanden klapperen. De anderen hadden er wel vandoor willen gaan, maar de vrees deed hen bij elkaar en bij Lange Jan blijven.

44. Lange Jan wist zijn schrik de baas te worden en riep: „Ik ben nooit bang voor Flint geweest toen hij leefde en ik tart hem, nu hij dood is! Nog geen halve kilometer van hier liggen zeven millioen gulden." Opeens merkte hij op: „Die stem had een echo, maar een geest kan geen schaduw hebben; wat moet hij dan met een echo doen?" Die vreemde redenering kalmeerde zijn mannen een beetje en tuk op de enorme buit volgden ze hem.

45. Spoedig zagen ze de hoge boom, waaronder volgens de kaart de schat begraven moest zijn. Nu wierp Lange Jan een blik vol haat op Jim en deze las de moordlust van zijn gelaat. In de nabijheid van het goud had Lange Jan zijn belofte om Jim te beschermen vergeten. Hij wilde zich van de schat meester maken, zoeken waar de Hispania gebleven was en ieder overhoopsteken die hem in de weg stond, zoals van de aanvang af zijn plan geweest was.

TOM WIERINGS

en de 1500 meter

DOOR ROOSJE

Het was een sombere Tom Wierings, die op zekere najaarsdag in de luwte van een duinpan zat. Hij was daar naar toe gegaan, omdat hij geen mens in zijn nabijheid kon velen; hij wilde alleen zijn om zijn verdriet te boven te komen. Het lukte echter niet en terwijl hij nijdig met een stok tegen een bosje helm sloeg, riep hij hardop: „Pech, pech en nog eens pech! Ik had net zo goed ziek kunnen blijven!"

„Dat is een boude bewering," zei een stem achter hem en op hetzelfde ogenblik verscheen boven de duinrand een lange, slanke man, die met de lenige gang van een panter naderbij kwam. „En waarom, als ik vragen mag, had jij net zo goed ziek kunnen blijven? Aangezien ik je bewering op twintig meter afstand kon horen, mag ik er zeker ook de verklaring wel van weten, want je houdt je gedachten blijkbaar niet geheim. Nu, vanwaar die vreemde uitroep?" De man keek met een brede lach op Tom neer en voelde zich blijkbaar best op zijn gemak.

„Omdat ik geen prijs op de vijftienhonderd meter kan winnen." Tom's stem klonk stug, want hij was helemaal niet op gezelschap gesteld.

„De vijftienhonderd meter! Dat interesseert mij bijzonder," riep de man, terwijl hij naast Tom ging zitten. „En vertel eens, waarom kun jij die niet winnen?"

En toen vertelde Tom. Hij en zijn vriend Leo Derks hadden al twee jaar bij de school-athletiekwedstrijden de eerste en tweede prijs op de vijftienhonderd meter gewonnen, vooral dank zij de manier, waarop zij samenwerkten. Tom ging altijd direct na de start „op kop" lopen en gaf voor Leo het tempo aan. In tegenstelling tot Leo wist Tom vrij goed hoe hij zijn krachten moest verdelen en daarom liep hij de hele wedstrijd voorop — tot vlak voor het einde, want dan bleek Leo altijd wat meer uithoudingsvermogen te hebben en liep hij Tom voorbij. Op die manier werden zij door samenwerking eerste en tweede. Dit jaar, vertelde Tom bitter, zou dat evenwel niet gebeuren, want hij was die winter ernstig ziek geweest en had zich dus niet kunnen oefenen.

„En het ergste is," zo zei Tom, „dat de Mulo dit jaar een jongen heeft, die fantastisch hard loopt. Hij loopt harder dan ik, maar als ik Leo had kunnen helpen, had die misschien kunnen winnen."

„En wanneer wordt die wedstrijd gehouden?" vroeg de man.

„Over een maand," zei Tom.

De man keek peinzend naar de grond. „Ik geloof niet, dat alles al voor je verloren is," zei hij na een tijdje. „Als je wilt, zal ik je trainen. Mijn naam is Lasker. Misschien weet je, dat ik zestien jaar geleden op de Olympische Spelen de vijftienhonderd meter heb gewonnen...."

Mijnheer Lasker en Tom trainden elke avond. Zij gingen naar een verlaten stuk strand, maten daar vijftienhonderd meter uit en gingen dan lopen. Terwijl zij over het harde zand renden, gaf mijnheer Lasker Tom aanwijzingen. Hij leerde hem, een betere stijl te lopen en zijn krachten nog beter te verdelen. Tom ging dan ook inderdaad vooruit. Hij liep iedere keer met iets minder moeite iets vlugger, maar... zijn tijd werd geen enkele keer zo goed als vroeger. Het was om wanhopig te worden, hij voelde, dat hij steeds beter liep, maar elke keer bleek weer, dat Leo Derks of die Mulo-jongen, Frits Diepen, hem nog kon verslaan. Mijnheer Lasker verloor de moed niet.

„Misschien krijg je in de wedstrijd zelf ineens weer je topvorm terug," zei hij. „Dat is mij vroeger ook wel eens overkomen."

„Ik heb er weinig vertrouwen in," zei Tom somber, „en als wij niet winnen, hebt u al die moeite voor niets gedaan; dat vind ik nog het ergste!"

„Ik doe geen moeite voor niets," zei de oude kampioen. „Je zult zien, dat het allemaal nog goed terechtkomt. Volhouden dus, nooit de moed opgeven, want dan ben je verloren."

„Goed, ik zal volhouden," beloofde Tom.

De grote dag was gekomen. Vijfentwintighonderd jongens van alle scholen van de stad waren samengekomen in het stadion, waar de vijftienhonderd meter op de sintelbaan werd gelopen. Vlak voor de start spraken Leo Derks en Tom nog een keer af, dat zij de oude taktiek zouden volgen en daarna liep Tom nog even naar mijnheer Lasker, die zich onder de toeschouwers bevond en die hem voor de laatste maal een paar raadgevingen schonk. „Denk er aan," zei hij onder andere, „dat je het tempo meteen hoog opvoert, want ik heb gehoord, dat die Frits Diepen een heel goede eindsprint heeft. Ik hoop maar, dat je vriend Leo het tegen hem op kan nemen. Succes!"

Tom ging terug naar de startlijn en even later klonk het startschot. Meteen ging Tom naar voren en zette hij een tempo in, dat de helft van de deelnemers zou dwingen de strijd halverwege te staken. Rustig ademend en zijn benen als zuigerstangen op en neer bewegend snelde hij voort. Achter zich hoorde hij het geroffel van vele voeten en rondom hem klonken de toejuichingen van het publiek. Toen hij voor de eerste maal voorbij mijnheer Lasker kwam, stak deze zijn hand op ten teken, dat het naar zijn zin ging. Tom liep onverstoorbaar verder, zó

hard, dat niemand het waagde hem te passeren. Tweehonderd meter liep hij met dezelfde snelheid door voordat het hem opviel, dat het geraas achter hem steeds afnam: er vielen steeds meer deelnemers uit. Tom lachte grimmig. Het ging goed; hij voelde zich sterk en lenig en hij had het gevoel, dat hij makkelijker liep dan hij in tijden had gedaan. Na driehonderd meter deed hij er nog een schepje op en weldra hoorde hij nog minder voetstappen achter zich. Hij had nog steeds geen der andere deelnemers gezien, maar hij wist, dat Leo en Frits vlak achter hem liepen, want die waren sterk genoeg om hem bij te houden. Bij elke ronde stak mijnheer Lasker zijn arm op en na duizend meter beduidde hij Tom zelfs het tempo nog te verhogen. Tom deed het, hoewel hij nu de vermoeidheid begon te voelen, en weldra hoorde hij achter zich nog maar drie of vier lopers. Het publiek schreeuwde nu alsof het dol was geworden en steeds brulden spreekkoren drie namen: „Leo Derks!" „Frits Diepen!" „Tom Wierings!"

Tom liep alsof hij vleugels had gekregen. Hij ging met een ontzettende vaart over de baan, maar toen hij de laatste driehonderd meter inging, hoorde hij toch achter zich snelle voetstappen, die hem inhaalden. Dat is Leo! flitste het door zijn geest, hij passeert mij ditmaal wel erg vroeg, maar dat komt waarschijnlijk doordat hij zich nog fit voelt. De voetstappen kwamen steeds dichterbij en plotseling zag Tom naast zich een schaduw op de sintels. Even later keek hij om en.... hij zag, dat niet Leo, maar Frits Diepen bezig was hem te passeren!

Even weigerden Tom's hersens alle dienst, toen begreep hij, dat Leo het tempo niet had kunnen volgen en was afgezakt. Nu is de wedstrijd verloren, dacht Tom, nu Leo er niet is om er op het laatste stuk vandoor te gaan, kan niemand die Mulo-jongen de overwinning nog betwisten. Terwijl hij wel had kunnen huilen van teleurstelling, liep hij automatisch door. Frits Diepen kwam nu precies met hem gelijk en.... juist op dat moment klonk boven het geraas van het publiek uit een stem als een donderslag: „Tom!!!! Sprinten! Sprinten!! Sprinten!!! Sprinten!!!"

Mijnheer Lasker! dacht Tom. Hém mag ik niet teleurstellen! En met gebalde vuisten en opeengeklemde tanden begon Tom te lopen zoals hij nog nooit had gedaan. Vijfentwintig meter lang hield Frits het nog vol, toen ging Tom hem voorbij met een bijna ongelofelijke snelheid. Zijn benen schopten de grond onder hem weg, vlugger, steeds vlugger, en toen hij als eerste over de eindstreep ging, had hij een voorsprong van vijftien meter! Hij had de wedstrijd gewonnen! Hij, Tom Wierings, had de eerste prijs gehaald! Het publiek juichte, tientallen mensen wilden Tom gelukwensen, maar hij lette op niemand en liep meteen naar mijnheer Lasker, die hem blij lachend tegemoet kwam.

„Gefeliciteerd! Kranig gelopen!" zei mijnheer Lasker, Tom de hand drukkend.

„Ik.... ik weet niet, hoe ik u moet bedanken," hijgde Tom. „Als u mij niet had getraind, had ik het niet gehaald en als u niet had geroepen, was ik op dat laatste stuk vast niet gaan sprinten. Ik wist eenvoudig niet, dat ik het kon."

„Nou, je kon het heel aardig!" zeiden twee stemmen tegelijk achter hem. Het waren Leo en Frits, die hem hartelijk met zijn overwinning feliciteerden. „Het was geen wonder, dat wij je niet bij konden houden," zei Frits lachend, „ik heb zoëven van de tijdwaarnemers gehoord, dat je onder de tijd van het Nederlands Jeugdrecord bent gebleven."

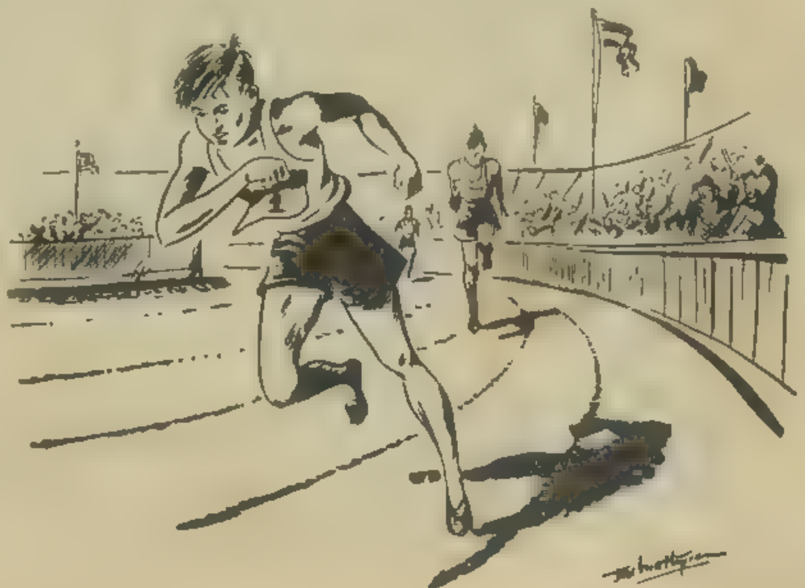
Een halve minuut lang stond Tom stokstijf van verbazing en kon hij geen woord uitbrengen. Toen maakte hij een rondedans van plezier. Hij kalmeerde pas toen tientallen mensen hem geluk kwamen wensen en een journalist hem vragen stelde, die hij allemaal keurig beantwoordde. Of hij verwacht had de wedstrijd te zullen winnen, vroeg de verslaggever.

„Nee," zei Tom toen, „ik begrijp nu zelfs niet, dat ik als eerste over de streep heb kunnen gaan. Ik liep de laatste tijd helemaal niet zo snel en ik had nooit kracht genoeg om er op het laatste stuk nog eens een schepje bovenop te doen. Daarom vind ik het vreemd, dat ik vandaag ineens erg hard en gemakkelijk liep en zelfs op 't laatst nog kon sprinten. Werkelijk, het is mij een raadsel."

„Een raadsel, dat ik wel kan oplossen," zei mijnheer Lasker onverwachts. „Als je met een pijl en boog schiet, moet je altijd iets hoger mikken dan het doel, dat je wilt treffen. Zo is het met een wedstrijd eigenlijk ook: je moet je eigenlijk beter oefenen dan strikt noodzakelijk is. En omdat jij zo weinig zelfvertrouwen had en eigenlijk helemaal geen zin had om veel te oefenen, heb ik een list toegepast, waardoor je je elke keer veel meer inspande dan je zelf wel dacht. Je hebt in de afgelopen dagen even goed gelopen als vandaag, maar je wist het niet, omdat je niet zo vlug vooruitkwam."

„Maar hoe kwam dat dan?" vroegen Tom en de verslaggever tegelijk.

Mijnheer Lasker grinnikte. „Doordat ik je op een zacht strand liet lopen," zei hij toen, „daar haal je natuurlijk nooit zo'n snelheid op als op een harde sintelbaan!"

De kleine knutselaar

Een bespannen slee

We zien hier drie hertjes voor een slee gespannen. Natuurlijk kunnen wij het aantal dieren nog aanzienlijk uitbreiden.

De lijfjes van de dieren maken we van een stevige kurk en de poten van afgebrande lucifers.

De koppen en staarten zijn gemaakt van karton of dun hout. In de kurk maken we aan voor- en achterkant een flinke inkerving, waarin we kop en staart kunnen vaststeken.

Verder kleden we de trekdieren aan met een buikriem en leidsels van papier of stof. Voor de leidsels kunnen we trouwens ook kleine touwtjes nemen. Gekleurde draadjes wol doen het ook best.

Nu de slee zelf.

Vouw een stevig stuk papier samen. Zie fig. A. Alles wat op de tekening schuin gestreept is, knippen wij er uit of er af. Het zwarte gedeelte wordt gebruikt om onder aan het zitbankje vast te plakken.

Die zitplaats knippen we zoals fig. B aangeeft. Volgens de lijn b omvouwen naar voren en de zwarte stroken vouwen volgens de d-lijn.

Die zwarte stroken komen dan precies op de plaats, aangegeven met a. Daar plakken we ze vast en hebben aldus een bakje verkregen. Dat bakje plakken wij nu op de e-bandjes van de slee vast.

De leidsels worden vastgemaakt in het gaatje voor aan de slee.

Fig 1 model

Fig 2

Fig 3

Fig 4

Geborduurde schuier- of kamzak

We hebben nodig: een stuk grof linnen van 70 cm lang en 37½ cm breed.

Vouw een stuk van 25 cm om en naai dat stevig vast.

Werk nu helemaal rondom met een festonsteek in een harde kleur wol. Dezelfde kleur wol gebruiken om de enveloppe in tweeën te delen. We maken dan een dubbele festonsteek, rug aan rug. We werken deze door en door, zodat we twee ruimten krijgen (fig. 2), die aan de achterkant goed vastzitten.

Fig. 3 geeft ons het patroon van het te bewerken figuur op de voorkant. Aan de bovenkant worden twee kleinere cirkelfiguren opgewerkt, welke fig. 4 als voorbeeld geeft. Door harde kleuren te nemen voor de wol bereiken we iets heel aardigs.

We knippen een kleedje

Natuurlijk nemen we hiervoor mooi wit papier. Als we dat dan later op een zwarte ondergrond leggen, komt de figuur prachtig uit.

Begin met een grote cirkel te maken, zoals in fig. 1. Vouw die cirkel nu in vieren, zodat je tenslotte een kwartcirkel overhoudt, zoals in fig. 2 en op die kwartcirkel brengen we nu de tekening over. Langs de gebogen rand, allemaal dubbele rondjes en vanaf die rondjes brede strookjes, die ietwat spits uitlopen naar het midden toe, waar we ook een dubbele booglijn hebben getrokken.

Tussen die strepen tekenen we nu een paar blaadjes en een paar bloemen. En dan gaan we knippen. Alles wat op de tekening donker gekleurd is, wordt uitgeknipt. Let er op: alleen wat donker is. Ook de punt van ons kwartcirkelstukje knippen we weg. Wanneer we nu alles weer openvouwen, krijgen we het model van fig. 3. Een kleedje dat best geschikt is om er een aardig bloemvaasje op te zetten.

Nog aardiger is het wanneer je een rond dienblaadje hebt en dit patroontje er dan kunt inleggen onder glas. Dan wordt het ook niet vuil en niet beschadigd.

Andere modellen kun je nu zelf ook bedenken, ook vierkante of rechthoekige. Je kunt ook zwart papier nemen op een witte of gele ondergrond.

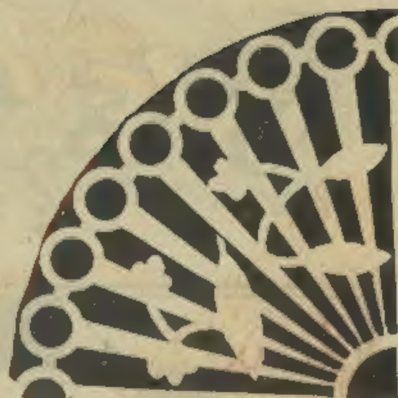
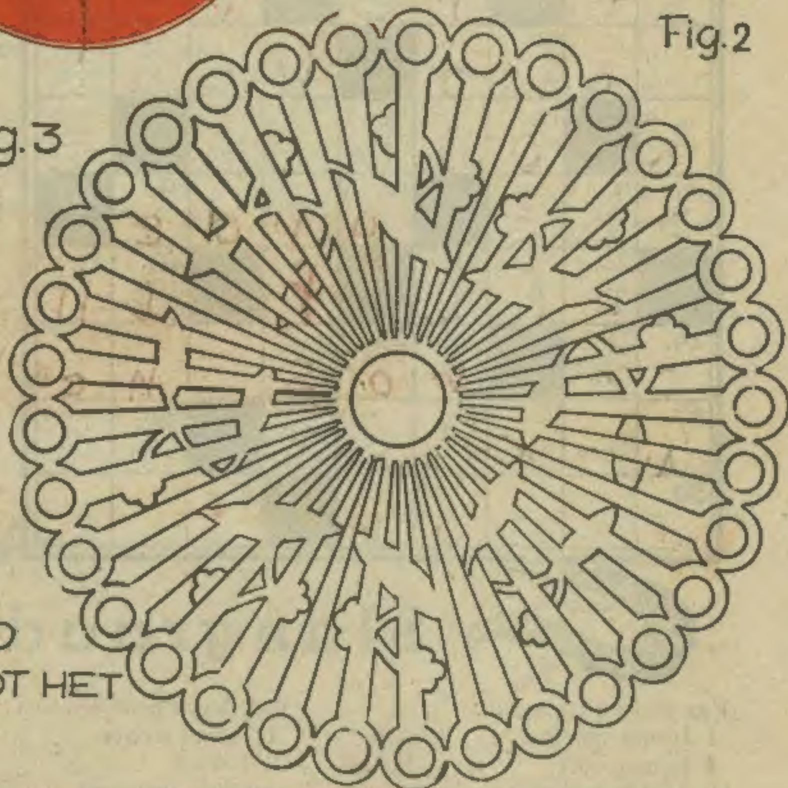

Fig. 2

Een duikelaartje

We nemen een gedeelte uit een dikke tak van een vlierboom. Zie tekening A. Dus een stukje hout van 10 cm lengte en ongeveer 4 cm dikte. Wat boven en onder de stippellijn zit, gooien we weg.

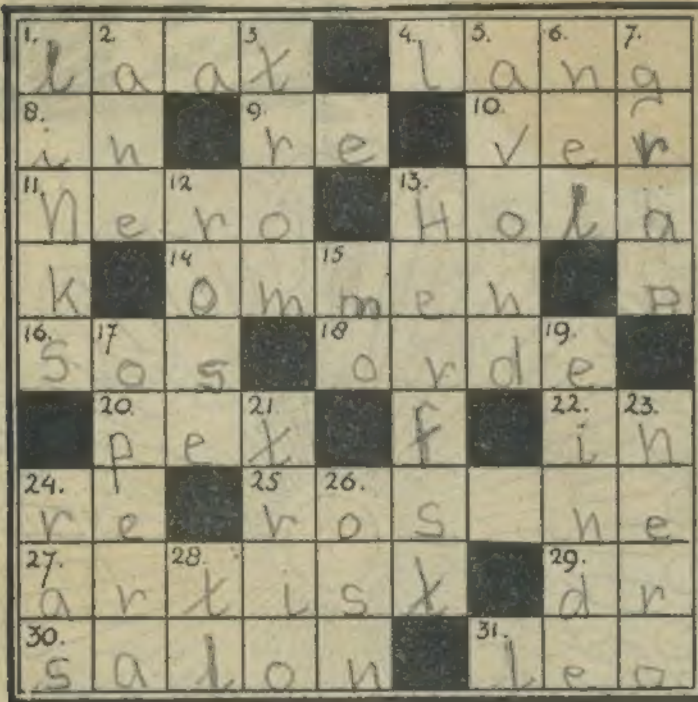
De letter B wil zeggen, dat dit gedeelte daarna wordt uitgehold. Heel voorzichtig moet het merg er worden uitgehaald tot een diepte van ongeveer 3 à 4 cm.

Dit stuk hout ga je aan alle kanten wat bijronden. Dan gaan we er wat op tekenen; zoals je ziet, een plat, ineengedrongen gezichtje, de pet schuin op zijn hoofd en een paar korte, dikke beentjes.

Nu gaan we het ventje van onderen verzwaren en van een duikelapparaat voorzien. Hiervoor nemen we een stuk lak ter grootte van een halve knikker en verzwaren het met lood.

We maken de lak warm en duwen het lood er in. Dan nog eens warm maken, het mannetje er op drukken, zodat met recht zijn voetstuk gevuld is. Bij een goede behandeling blijft dit heel stevig zitten en kan het ventje duikelen zoveel als hij en jij willen.

WIE PUZZELT ER MEE?

Slangraadsel

Van links naar rechts:

1 Is niet vroeg
4 Is niet kort
8 Afkorting van ingenieur
9 Is een hele reeks
10 Tegenovergestelde van dichtbij
11 Romeins keizer, bekend door zijn wreedheid
13 Roep je uit als je bijvoorbeeld een paard tot staan wil brengen
14 Plaats in Overijsel, aan de Vecht
16 Noodsignaal, dat schepen uitzenden
18 Tegenovergestelde van wanorde
20 Hoofddeksel
22 Is niet uit
24 Muzieknoot
25 Niet vaak voorkomende meisjesnaam
27 Ander woord voor kunstenaar
29 Afkorting van dokter
30 Deftig soort huiskamer
31 Jongensnaam, die leeuw betekent

Van boven naar beneden:

1 Is niet rechts
2 100 m²
3 Slaginstrument, wordt bewerkt met twee houten stokken
5 Volgt op elke dag
6 Meisjesnaam
7 Aardigheid
12 Een kleur
13 Jaargetijde
15 Afkorting van Middelbaar Onderwijs
17 Zangspel (meestal tragisch), waarin helemaal niet wordt gesproken
19 Tegenovergestelde van begin
21 Drietal
23 Zelfde als 11 horizontaal
24 Mens- of diersoort. Wat de mensen betreft, heb je bijvoorbeeld het zwarte en het blanke ......
26 Het vijfde deel van een pond, maar.... de letters zijn door elkaar gevallen!
28 Afkorting van ten laatste

Letterpuzzle

Op de eerste regel komt de eerste letter van het alfabet.

Op de tweede regel plaats je dezelfde letter plus één letter en dan krijg je iets, waarin je iets kunt opbergen.

Op de derde regel weer een letter meer en dan wordt het een groente, die men meestal rauw eet.

Op de vierde en op de vijfde regel komt er steeds weer een letter bij en dan krijg je eerst een dier, dat altijd met zijn huis op z'n rug wandelt, en dan een jongensnaam.

Daarna gaat er steeds een letter af en krijg je op de zesde rij iets, dat van melk gemaakt wordt; op de zevende rij iets, waarmee de visser vist; op de achtste rij iets, dat in het asbakje hoort en op de laatste rij dezelfde letter, waarmee je deze puzzle begonnen bent, namelijk weer de eerste letter van ons alfabet.

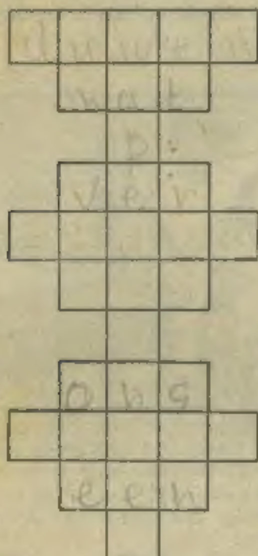

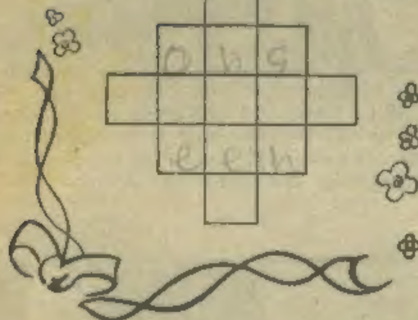
Invulpuzzle

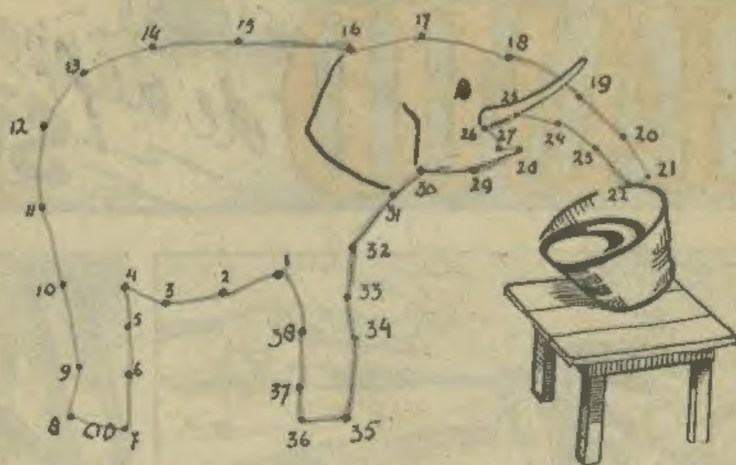
Vul in de onderstaande figuur woorden van de volgende betekenis in:

1. Een wagen kun je trekken of.....
2. Het tegenovergestelde van droog
3. De 16e medeklinker van ons alfabet
4. Is niet dichtbij
5. Zijn lekkere vruchten (groeien aan een boom)
6. Halt!
7. Vind je in een glas, niet in een kop
8. Er gaan er vijf in een pond
9. Doe je naar een raadsel
10. De helft van twee
11. Volgt op de M

Als je al deze woorden goed hebt ingevuld, lees je op de middelste rij iets, dat je vast wel eens doet, als je iets erg lekkers ziet!

We tekenen een....?

Trek een lijntje van 1 naar 2, van 2 naar 3, enzovoort. Verbind 38 weer met 1 en je hebt een aardig plaatje getekend.

OPLOSSINGEN VAN DE PUZZLES UIT ONS VORIG NUMMER

*

OMZETPUZZLE

1 Agent, 2 Krekel, 3 Piloot, 4 Beton, 5 Moeder, 6 Dalen, 7 Stal, 8 Belgen, 9 Koster, 10 Ketels.

INVULRAADSEL

M a n e n
p A a r d In de dik
h a A r d omlijnde
p o o R t vakjes lees je
v a a r T MAART

STIPJESPUZZLE

1. 7 mensen; 2. 4 mensen.

RAADSELS

1. Een stok; 2. Glas-Gas.

Spreekwoordenrebus

Elkaar in het haar zitten

Wel, dat doen jullie allemaal wel eens. Broertjes en zusjes, vrienden en vriendinnetjes, zitten elkaar dikwijls genoeg in het haar; dat wil zeggen: ze maken met elkaar vaak genoeg ruzie; maar in de regel is de twist van korte duur en is de vrede weer spoedig getekend. Elkaar in het haar zitten wil zeggen: elkaar moeilijkheden in de weg leggen of elkaar dwarsbomen, met elkaar kibbelen, ruzie met elkaar hebben, maar niet zo, dat de twist ernstige vormen aanneemt.

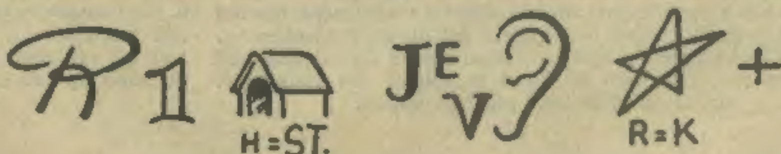
*

Verborgen jongens- en meisjesnamen

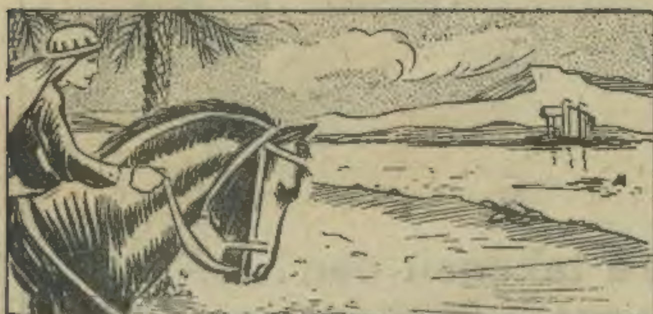
In de vijf zinnen, die hieronder volgen, zitten jongens- en meisjesnamen verborgen (in elke zin één). Ze hebben minstens drie letters. Zoek ze maar eens op, maar ik waarschuw jullie, dat er een paar bij zijn, die niet gemakkelijk zijn te vinden!

1 Moeder deed de groente in de pan, na deze eerst goed te hebben omgewassen.
2 „Ja, nu je het zegt, geloof ik het ook," zei de man.
3 Eindelijk kwam er bier voor de mannen op de kar; elk kreeg twee glazen.
4 Tiel en Arnhem liggen in Gelderland.
5 „Daar staat de kapstok," zei moeder, „hang je pet er aan!"

SPREEKWOORDENREBUS

HAMID de dappere SJEIK

1. Op een goede morgen rijdt sjeik Hamid op Manestraal langs de oever van een grote rivier. Hij is op weg naar de stad El Dornado, maar hij heeft geen haast en het morgenritje is zowel voor zijn paard als voor hemzelf een ontspanning, waarvan beiden volop genieten.

2. Opeens hoort de sjeik van de rivierkant een aanhoudend geblaf en hij laat Manestraal stilhouden. Tot zijn verwondering ziet Hamid dan een grote hond van het Elzasser ras op zich afkomen. De hond maakt echter geen aanvalsbewegingen; integendeel, hij schijnt op iets te wachten.

3. Honden van dat ras zijn hier uiterst zeldzaam, denkt Hamid. Het dier kijkt naar de sjeik op en begint dan opnieuw te blaffen. Hamid bekijkt het dier wat nauwkeuriger en ziet dat het een briefje aan zijn halsband heeft. Hij stijgt daarom van zijn paard en leest het schrijven.

4. Het briefje is van een Engelse reiziger, die door een Arabier is ontvoerd. „Volg de hond," zo heet het in het schrijven, „en hij zal u bij de toren brengen, waar ik gevangen word gehouden. Breng een vijl mee." De hond rent terug naar de rivier en Hamid volgt het dier onmiddellijk.

5. De hond zwemt enkele meters weg en tracht door blaffen Hamid aan het verstand te brengen, dat hij moet meekomen. Een Arabische veerman laat zich door Hamid tegen goed geld overhalen met zijn boot de hond te volgen. De sjeik heeft intussen in de boot plaatsgenomen.

6. Stroomafwaarts staat midden in de rivier een oude toren. „Ik vraag me af, of het hier is," mompelt de sjeik. Weldra ziet hij een met dikke tralies gebarricadeerd venster en als de hond op een steen klautert, verschijnt er een bleek gelaat voor de vensteropening.